

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigessimvm-Octavvm De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

De Matrimonio ob metum inito. Pun. 12.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

eam cessionem prestare non poterat, & ab obligatione reddendi excusari. Atque ita docent Rebelle lib. 2. quest. 10. sect. 3. F. gid. disp. 24. dub. 4. Gaspar Hurtado disp. 7. de matrim. diff. 1. §. 1. num. 3.

4. Ex quibus solutum est opposita sententia fundamentum. Non enim qualibet exemptio ad reddendum debiti est contraria obligationi reddendi debitum, quae ex matrimonio conficitur; alias contractio matrimonii non liceret ob vnius fornicationem diuoriorum, neque ex vnius consensu posset alter religionem ingredi, neque sibi iniucem cedere iuri petendi, nam in his omnibus cessat obligatio actualis reddendi ob illegitimum petitionem, maxime obligatione per se reddendi quoties legitime fuerit debitum petiui. Ad confirmationem nego quamlibet obligationem vitandi prolem esse matrimonium contrarium, sed solum obligationem inique vitandi prolem, haec enim est quae opponitur obligationi generandi.

8. Notante dixi, si contrahis sub obligatione vitandi prolem, &c. nam si contrahis non sub obligatione, sed sub conditione propria proli inique vitandae Iudocia Lopez, 2. part. in sententia capite 42. & plures relati a Sanch. lib. 5. disp. 9. numero 8. censent contractum subsistere reiecta illa conditione vtopotē turpi. Sed verius est oppositum, eo quod illa conditio consensus requisitum ad matrimonium delinuat. Nam eo ipso quo vis contrahere sub ea conditione vitandi prolem, vis contractum non esse perfectum, quousque proles vitetur, alias non esset apposita sub conditione rigorosa. E contra vero prolem vitare intendis post matrimonium contractum. Ergo haec voluntates sibi inuicē repugnant, ac proinde matrimonium vitant, sicuti docent Couarua. 2. part. capite 3. §. 1. num. 7. Sanch. lib. 5. disputat. 9. num. 9. Coninch. disp. 29. dubit. 3. numero 40. Basil. Pontec. lib. 3. capite 9. §. numero 11.

9. Sed quid si conditio matrimonii contraria ab vno ex contrahentibus apponatur, & ab alio non acceptetur? Couarua. 4. decret. 2. part. capite 3. §. 1. numero 11. censet non vitare contractum, quia seclusa acceptatione nullam vim conditio habet, sed reiecta censetur. Ceterum viciu consensu cum Sanch. lib. 5. disp. 13. num. 5. matrimonium vitare, nam esto ab alio qui conditionem acceptare debebat reiecta sit, nullamque habeat vim obligandi, at denotat apponentem illam conditionem velle sub illa tantum consentire, & non aliter dominium sui corporis transferre, ideoque ex defectu consensus matrimonium non subsistit.

§. V.

An tempus, causa, & modus matrimonio appositus obstat illius valori?

- 1. Tempus futurum adiectum matrimonij contractui aequi suspendit matrimonium, ac conditio.
- 2. Causa, seu demonstratio non obest valori matrimonij, nisi sit error in persona, vel conditione.
- 3. Modus matrimonij essentia contrarius contractum non vitat, nisi alij contrarium sentiant.

1. Tempus futurum adiectum matrimonij contractui per verba de praesenti aequi matrimonium suspendit, quousque adueniat tempus, ac suspendit conditio futura, quia in vtroque casu non est consensus perfectus adueatum tempore, vel conditionis. V. g. contrahis cum Maria in Quadragesima per verba de praesenti, illamque accipis in vxorem à die Paschatis, ex Paschatis assignatione constat te nolle Mariam in coniugem ante habere, bene tamen adueniente Paschate.

2. Causa vero, seu demonstratio matrimonij valori non obest, nisi sit error in persona, vel libertatis qualitate. Quocirca, si contrahis cum Maria, quia credis nobilem, diuitem, & quae sic non est, alias non contracturus, matrimonium tenet, quia causa nobilitatis, & diuitiarum existimata non est finis, & obiectum consensus, sed causa illius motiva, cuius error licet in aliis contractibus praestet sufficientem dissolutionis causam, secus in matrimonio, in quo solum error personae iure naturae matrimonium vitat, quia est error consensus in obiectum, & iure positio error in conditione libertatis, tamen causa consensus motiva fit.

3. Modus matrimonij essentia contrarius contractum vitat secundum Sanch. lib. 5. disp. 19. Egid. Coninch. & disp. 29. dub. 4. concl. 6. Laym. lib. 5. tract. 10. cap. 7. circa finem, eo quod sic contrahens consentit in matrimonium sub intentione, quod alter subeat obligationem matrimonio contrariam. Sed reclus Sotus in 4. d. 29. quest. 2. art. 1. & Pet. de Ledesma. quest. 47. art. 5. dub. 3. contrarium firmant, nam ea est differentia inter conditionem, & modum, quod conditio suspendit consentum quousque adueniat, modus autem consentum non suspendit, sed potius perfectum supponit matrimonio perfecte constituto nequit ex vilo modo dissolui. Ergo, Et ex-

plicatur amplius. Contrahis cum Maria ea intentione, vt ipsa obligetur vitare prolem sterilitatis venena sumens, contractus sine dubio tenet ipsa non obligata, quia illius obligationem non postulasti, vt conditionem ad consentum, sed tuo consensu voluisti Mariam excitare ad eam obligationem subeundam, quam ipsa contractu admisso praedentissime reiecit.

PUNCTUM XII.

De matrimonio ob metum inito.

- 1. Qui metus, & qualiter reddat irritum matrimonium?
- 2. Cogens ad matrimonium peccat mortaliter.
- 3. Coactus non peccat, si ex animo verba proferat.
- 4. Princeps Ecclesiasticus, vel secularis cogere minis, vel terroribus ad matrimonium requirit.
- 5. Excommunicantur faculares Principes ad matrimonium cogentes.
- 6. Parentes non possunt cogere filios ad matrimonium, si velint religionis, vel calibatus statum eligere.
- 7. Ex suppositione quod velint filij matrimonium contrahere, affirmant plures obligari a parentibus posse ad determinatum matrimonium.
- 8. Oppositum verius est.
- 9. Explicatur doctrina.
- 10. Salsit cap. 1. de desponsat. impuber.
- 11. Qualiter filij obligati sint consilium a parentibus requirere, cum matrimonium velint contrahere?
- 12. Qualiter parentes possint filios contra suam voluntatem nuptias exheredare?
- 13. Plures existimant leges exheredantes filios Iure Canonico esse abrogatas.
- 14. Contrarium censo probabilius.
- 15. Soluitur opposita ratio.
- 16. Causa in iure exheredationis sufficiens, vt alimenta denegetur praeter ea quae necessaria sunt sustentationi.
- 17. Filia minori 23. annis nubens absque patris consensu, & sine promissione dotis, non tenetur patrem dotem constituere.
- 18. Si filia minor sit 25. annorum tenetur patrem eam dotare.

1. **P**uta, quae in hoc puncto essent tractanda pro tenuitate nostra decisa reliquimus 1. part. tract. 1. de peccatis disp. 1. a punct. 6. ibi enim explicui quis sit metus grauis, quis leuis, & quae illum constituant, & qualiter probetur, & an ex illo rescindatur contractus, vel veniat rescindendus quaque ratione metus grauis obstat, reddatque contractum nullum; Nam esto in aliis contractibus metus grauis iniuste incussus nullitatem ipso iure non inducat, inducit tamen in matrimonio, cap. cum locum, 1. 4. cap. veniens de sponsalib. & cap. 2. de eo qui duxit consanguin. vxor. & tradunt omnes, eo quod alij contractus est validi rescindi possunt auctoritate Iudicis, at matrimonium semel validum nulla auctoritate humana rescindi potest. Dixi metus grauis, nam metus leuis nec matrimonium annullat, neque alios contractus rescindit; vt loco citato latius probaui, & colligitur aperte ex cap. cum delictus e. de his qua vi, mensura causa sum. leg. nec timore 6. ff. de eo quod metus causa. Alias omnia essent incerta, cum ratio à metu leui contractus excusetur. Insuper dixi iniuste incussus, nam iuste, & licite incussus contractum inualdere nequit, quia tunc metus non tam infertur ab extrinseco, quam ab ipso pariente metum qui illius causam dedit, neque tam incutitur metus ad extorquendam, contractum, quam contractus proponitur vt medium vitandi metum, cuius causam ipse dedit.

2. Quocirca quadruplex difficultas enodanda venit. Prima, Quae obligatio oriatur in cogente ad matrimonium, & tam ipse, quam coactus peccent sic contrahendo? Qua in re certum est cogentem ad matrimonium peccare mortaliter, eo quod per iniuriam extorqueat ab alio rem grauem, & difficilem, qualis est matrimonium, non tamen videtur obligatus in matrimonium consentire, coacta postmodum libertate voluntate, nisi forte ad iniuriam factam reparandam iudicatum fuerit necessarium, quia solum ex ratione iniuriae, & damni illati obligari potest, non ex contractu, qui etiam in exteriori foro nullus est, ergo si aliunde iniuria, & damnum datum reparari potest, non tenebitur cogens matrimonium inire, vt bene notauit Sanch. lib. 4. disp. 1. §. num. 1. Ochagauia de matrim. tract. 3. quest. 30. Gaspar Hurtado disp. 6. difficult. 4. aduersus Nauarr. cap. 21. numero 51. Henric. lib. 1. cap. 10. Coninch. disp. 28. num. 7. Basil. lib. 4. cap. 17. contrarium sententias.

3. Coactus tamen non peccat matrimonium contrahendo, si proferat verba animo se obligandi, etiam si cognoscat se obligatum non esse, quia tunc nullum committit mendacium, cum idem quod habet in mente verbis proferat, vult enim quantum est ex se obligare, & hanc voluntatem verbis explicat. Ex alia parte nullam iniuriam Sacramento intro-

gar: quia contractus metū extortus irritus est, & consequenter nec materia, nec forma Sacramenti esse potest. Secus contingit, quando quis compelleretur profertē formam Sacramenti super materiam indebitam, quia tunc iniuriā inrogat Sacramento, cum eius formam irritam faciat, sicut docuit Nauarr. cap. 28. Sotus in 4. d. 29. quest. 1. art. 3. v. s. v. r. v. r. v. d. Coninch. disp. 28. dub. 3. Sanch. aliis relatis lib. 4. disp. 16. num. 6. Si verò non verè, sed fide verba profertur nulla restrictione mentis retenta, peccatum committeret ob mendacium: leue tamen; quia non tenetur consentire, à quo peccato posset facillè excusari, si cum æquiuocatione, restrictioneque intellectus ea verba profertur, scilicet: *Accipio te in meam*, si teneor, vt benè notatur Sanch. dicta disputat. 16. numero 2. Coninch. disputat. 28. dubit. 3. initio Basil. lib. 4. cap. 16.

4. Secunda difficultas, Qualiter Princeps Ecclesiasticus, vel secularis cogere subditos possit ad matrimonium? Et quidem minis, & terroribus cogere illicitum est, & inutile, cum matrimonium metu contractum nullum sit.

5. Quapropter Concilium Trid. sess. 24. c. 9. de reformat. dominos temporales iniuste cogentes ad matrimonium anathematis pœna ipso facto incurrenda punit: & licet Alphons. in appendic. ad specul. coniug. 1. part. art. 9. concl. 6. censet hanc pœnam esse maledictionem quandam solemnem, non excommunicationem, siquidem Concil. eadem sess. 6. cap. 6. volens raptorem pœna excommunicationis ferire id expressit. Nihilominus verius & receptius est Concilium nomine anathematis excommunicationem intellexisse: tum quia nomine anathematis excommunicatio maior intelligitur, Argum. Textus, in cap. debent. 11. quest. 3. & cap. s. m. 30. quest. 4. Tum quia maledictio solemnis cum à Iudice ferenda sit, non potest ipso facto incurri. Atque ita tradunt Sanch. lib. 4. disp. 22. num. 8. Suar. de censur. sect. 2. Gutier. cap. 79. num. 10. Coninch. disp. 28. dub. 5. num. 48.

Notante dixi, Cogentes ad matrimonium, non enim impediētes matrimonium hac pœna excommunicationis feriuntur, vt benè aduertit Henric. lib. 11. cap. 6. Gaspar Hurtado disp. 6. difficult. 7. num. 26. Deinde Cogentes iniuste, nam iuste nulla pœna digni sunt, cum nullam iniustitiam committant. Quare si obligatus sis contrahere matrimonium, vel quia promissisti, vel quia virginem violasti, vel alia de causa, & Princeps secularis te mediis iustis cogat, nulla pœna afficitur, quia pœna supponit culpam, quæ in tali coactione nulla est. Præterea non omnes cogentes hanc pœnam excommunicationis incurunt, sed solum domini temporales iurisdictionem in foro seculari habentes, aduersus enim hos excommunicatio fertur, quia de illis tantum est sermo in prædicto cap. Si ergo tenebantur ex proprio officio subditos à coactione tueri, merito ergo puniuntur, si coactionem inferant. Quocirca neque parentes cogentes filios ad matrimonium hanc excommunicationem incurrunt, quia iurisdictionem in foro seculari non habent, neque item Parochus ob eandem rationem, neque Episcopus qui Dominus temporalis, non est, vt benè notatur Sanch. lib. 4. disp. 22. num. 9. Coninch. disp. 28. dub. 5. Henric. lib. 1. cap. 6. Gutier. cap. 79. num. 12. aduersus Ludouic. Lop. 1. part. instr. cap. 44. Albornoz. lib. 4. de arte contractuum. cap. 1. Neque item Rex, aut Imperator, nam esto sint Domini temporales propter eorum dignitatem debebant necessariò exprimi, vt excommunicatione inmodarentur iuxta Conc. Trident. sess. 22. c. 11. de reformat. & in Bulla coena, & tradit Henric. Sanch. & Gutier. loc. alleg.

6. Tertia difficultas, Qualiter possint parentes cogere filios ad matrimonium contrahendum, ipsique teneantur obedire? Si filij aliàs non tenentur matrimonium contrahere, sed volunt religionis, vel cœlibatus statum eligere, nequaquam possunt parentes etiam leniter eos ad matrimonium contrahendum obligare, quia iniusta est obligatio, quæ status melioris electionem impedit, sicuti benè docent ex communi sententia Sanch. disp. 23. num. 4. Gutier. de matrim. cap. 79. num. 17. E contra verò si filij matrimonium contrahere tenentur, vel quia promiserunt, vel quia id necessarium est, vt graui parentum necessitati succurrere possint, aut ob aliam causam, possunt à parentibus coactione moderata obligari, quia potestatem habent obligandi filios, vt iure naturæ debitis satisfaciant, vt rectè aduertit Ægid. Coninch. disp. 28. de matr. dub. 5. num. 50. Gutier. plures referens de matrim. cap. 79. numero 16.

7. Ex suppositione autem, quod filij nolunt statum religionis, aut cœlibatus eligere, neque obligationem habeant cum determinata persona matrimonium contrahendi affirmant Sotus in 4. d. 19. quest. 1. art. 4. volum. 3. Nauarr. in sum. cap. 14. num. 15. Rodrig. 1. i. sum. in 2. edit. cap. 231. num. 6. Ludouic. Lopez in suo instr. 1. part. cap. 54. s. aduertitur. Capua, lib. 2. decis. cap. 55. num. 19. Rebell. quest. 14. sect. 2. Bellarm. lib. 1. de matr. cap. 19. obligatos esse filios sub culpa lethali illud matrimonium inire, quod vel parentes promiserunt, vel aliàs iudicant conueniens, & vt sic contrahendum præci-

piunt. Mouentur ex Textu in cap. 1. de desponsat. impuber. in fine, vbi de matrimonio, quod à parentibus promissum est, inquit Pontifex: & postquam filius peruenit ad perfectam ætatem omnino debet hoc adimplere. Notandum enim est verbum debet, quod necessitatem, & obligationem importat ex Glossa in cap. proposuit. verbo, non debet, de appellat. lib. 2. in Clement. attendentes de Statu monachor. in princ. verbo, debeant, & aliis relatis à Sanch. lib. 4. disp. 23. num. 2. Neque hoc alienum iudicandum est à potestate parentum, quibus incumbit filiorum nuptias procurare, quique solent grauissimè offendi, si contra eorum voluntatem filij audeant matrimonium inire.

8. Rectius tamen Richard. in 4. d. 29. art. 1. quest. 4. Abulen. 1. Reg. cap. 18. quest. 24. Sanch. aliis relatis, lib. 4. disp. 23. num. 3. Gutier. de matrim. cap. 79. num. 15. Coninch. disp. 28. dub. 5. num. 50. censent nulla per se obligatione astringi filios ad matrimonium contrahendum, quod vel parentes supponerent vel contrahi præcipiant, eo quod matrimonium est quædam perpetua feruitus grauissima secum onera adductus, quam non decet aliena, sed propria voluntate subire, præcipue cum debeat hæc feruitus sub muro coniugum amore constitui, qui raro habetur ex matrimonio aliena voluntate contracto.

9. Notante dixi per se, nam per accidens obligati filij possunt ad matrimonium, quod parentes contrahere præcipiant ex suppositione quod velint matrimonialem statum eligere. Sed enim rationabiliter præsumunt ob speratam voluntatem parentum rixas, odia, aliave graui incouenientia subortura esse, tenentur sub graui culpa ex lege charitatis hæc vitare, si commode possunt, vt benè notauit Sanch. lib. 4. disp. 23. num. 10. & 11. Gutier. de matr. c. 79. num. 20. Coninch. disp. 28. de matr. dub. 5. in fine.

10. Neque his obstat Textus adductus ex cap. 1. de desponsat. impuber. nam vt rectè Gloss. ibi: Hostiens. in fine. Ioann. Andr. num. 8. Sanch. disp. 23. num. 3. Gutier. cap. 79. num. 14. verbum debet non de præcepto, sed de honestatis debito intelligendum est propter subiectam materiam, quæ summam libertatem exposulat. Et licet parentibus incumbat prouidere filiis nuptias, sicut & alium statum, non tamen tenentur filiorum voluntatem sequi, sicuti non tenentur religionem ingredi, quam parentes oprant, etsi velint eam perfectissimum statum eligere, nam in electione statum etiam determinati, quilibet est sui iuris.

11. Communiter verò Doctores affirmant obligatos esse filios nuptias contrahere volentes sub graui culpa consilium à parentibus, vel eorum locum tenentibus inquirere, esto illud sequi non teneantur, quia censetur grauis concensus in re ita graui consilium eorum spernere, quibus à natura incumbit filiorum hono proficere, quippe credendi sanum, & conueniens concilium esse datum. Sic Sanch. disp. 23. in fine. Gutier. lib. 1. can. qq. capit. 20. num. 3. & de matr. cap. 79. num. 10. Ægid. d. disp. 28. dub. 5. concl. 3. Quod intelligendum est, quando filij indifferentes sunt ad hoc, vel illud matrimonium inendum: nam si in vnum determinati: tamen si parentes contrarium consulant; nullatenus credo obligari filios consilium à parentibus requirere, vt potè nullus fraudus, & quod parentibus grauioris offensionis occasione præbere potest, idèque prædicti Doctores consulo dicunt hanc filij obligationem inesse consilium à parentibus requirendi, cum nulla in contrarium rationabilis causa existat.

12. Quarta difficultas, Qualiter possint parentes filium, aut filiam contra suam voluntatem nubentem exheredare, dotemque negare? Licet aliqui existiment iure communi, & regni Castellæ filiam indigno nubentem iniuste parentibus exheredari ab eis posse, vt constat ex his, que adducit Gutier. lib. 1. pract. q. 1. & 5. Sanch. lib. 4. de matr. disp. 24. & 25. At oppositum probabilius est, nisi puella quæ vixit quinquaginta annos nondum auigerit, & luxuriosam vitam degat relicto matrimonio à parentibus proposito, vt expressè traditur Authent. vt cum de appellat. cognosc. s. aliud quousq. ad finem. de leg. regia, s. tit. 7. part. 6. ibi: [Otroso quando el padre qui se le casara suya, ella dotale segun la riqueza que el ouiese, segun que pertenezca a ella ea aquel conuenien la quera casara. Si ella contra voluntad del padre dixere que no quera casara despues desto ficiese vida de mala mujer en puteria, poder laza el padre desheredat por tal raçon. Pero si el padre alonga el casamiento desu fixa de manera que ella pasale de edad de veynete y cinco años, si despues desto ficiese ella yerno, o emmiga desu cuerpo, o se casara contra voluntad de su padre, no popria el desheredarla por tal raçon.] Et licet aliquæ leges nostræ rigide videntur affirmare posse filiam iniuste parentibus nubentem exheredari ob hanc præcisè rationem, præcipue cum à parentibus matrimonium aptum, decens, & conueniens offerret, vt decidi videtur leg. 10. tit. 1. part. 4. ibi: [Maguer que lano pueda a premiar lo que cumpla lo que el auia prometido pueda la desheredat, &c. E esto se entiendo de despues desto se casara ella con otro contra la voluntad de su padre,